

İŞL 107

İŞLETME YÖNETİMİ

2025-2026 GÜZ DÖNEMİ

Dersin Ölçme ve Değerlendirmesi			
Etkinlikler	Sayı	Katkı	Notlar
Ara Sınav Projesi	1	%35	Öğrenciler, seçtikleri küçük veya orta ölçekli bir işletmeyi temel yönetim süreçleri açısından inceleyeceklerdir. Hazırlanacak rapor (3–5 sayfa) şu bölümleri içermektedir: • İşletmenin kısa tanıtımı • Yönetim süreçlerinin (ör. planlama ve örgütlenme) analiz edilmesi • Güçlü ve zayıf yönlerin tartışılması • Öğrencinin bireysel değerlendirmesi. Teslim: Word formatında, Times New Roman, 12 punto, 1,5 satır aralığı. Proje belirtilen tarihte suzanoguz@cag.edu.tr adresine iletilecektir.
Final Sınavı Projesi	1	%55	Öğrenciler, seçtikleri bir işletmenin yönetim fonksiyonlarını kapsamlı biçimde edeceklerdir. Hazırlanacak rapor (5–6 sayfa) ve sunum (10 dakika) şu bölümleri içermektedir: • İşletmenin tanıtımı • Planlama ve stratejik yönetim uygulamaları • Organizasyon yapısı ve işleyişi • Liderlik ve motivasyon yaklaşımları • İnsan kaynakları ve pazarlama uygulamaları • İşletmede etik ve sosyal sorumluluk anlayışı • Genel değerlendirme ve öğrenci yorumu. Teslim: Word rapor + PowerPoint sunum. Proje belirtilen tarihte suzanoguz@cag.edu.tr adresine iletilecektir. Sunumlar dersin son haftalarında yapılacak ve sunum tarihleri öğretim üyesi tarafından duyurulacaktır.
Süreç Puanı (Ödevler ve Derse Katılım)	1	%10	Öğrencilerin derslere düzenli devamı, tartışmalara katılımı ve kısa yansıtıcı ödevleri (ör. “Bu hafta öğrendiğim üç kavram ve iş yaşamındaki yeri”) süreç değerlendirmesi kapsamında dikkate alınmaktadır.

Giriş

İşletme yönetimi, ekonomik ve toplumsal sistemlerin temel taşlarından biridir. İşletmeler, yalnızca mal ve hizmet üretmekle kalmayıp aynı zamanda toplumsal ihtiyaçların karşılanması, istihdam yaratılması ve ekonomik büyümeye katkı sağlanması açısından kritik rol oynamaktadır.

Bu bağlamda işletme, modern toplumların işleyişini sürdürülebilir kılan en önemli kurumlardan biridir.

Giriş

Yönetim ise işletmenin kaynaklarını etkin ve verimli bir şekilde kullanarak belirlenen amaçlara ulaşmasını sağlayan bir süreçtir. Yönetim olgusu yalnızca büyük ölçekli şirketlerde değil, küçük işletmelerden kamu kurumlarına kadar farklı ölçek ve yapılarda da aynı derecede önem taşımaktadır.

İşletme Tanımı

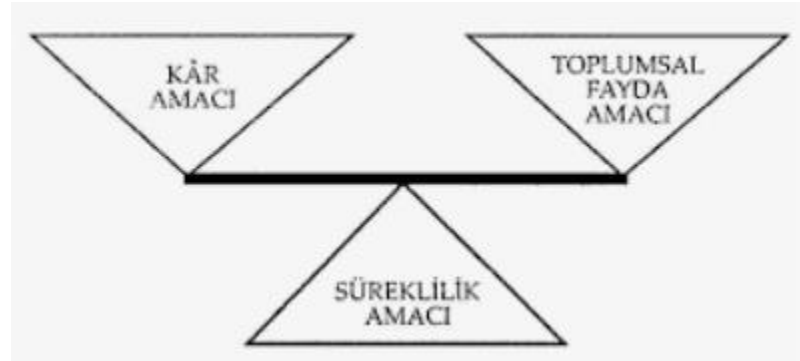
İşletme, üretim faktörlerini (*emek, sermaye, doğal kaynaklar ve girişimcilik*) bir araya getirerek mal veya hizmet üretmek amacıyla kurulan ekonomik birimdir.

İşletmelerin temel amacı kâr elde etmek olsa da, topluma fayda sağlama ve sosyal sorumluluk üstlenme işlevleri de günümüzde giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

- Bu nedenle işletme, yalnızca ekonomik bir araç değil aynı zamanda **sosyal bir kurum** olarak da değerlendirilmektedir. İşletmeler, toplumun değişen ihtiyaçlarına uygun olarak faaliyet gösterirken çevresel, etik ve kültürel boyutları da dikkate almak zorundadır.

İşletmenin Temel Amaçları

İşletmelerin birincil amacı, süreklilik ve kârlılık sağlamaktır. Ancak küresel rekabet, çevresel baskılar ve sosyal sorumluluk anlayışı, günümüzde işletme amaçlarını yalnızca kâr odaklı olmaktan çıkarmıştır. Artık işletmeler, müşteri memnuniyetini sağlama, çevreye duyarlı olma, yenilikçilik ve topluma katkı sağlama gibi daha geniş kapsamlı hedeflere yönelmektedir.

İşletmenin Kaynakları

Bir işletmenin faaliyetlerini sürdürebilmesi için gerekli olan temel kaynaklar ***insan, sermaye, doğal kaynaklar ve bilgi/teknolojidir.***

İnsan kaynağı, işletmenin karar alma ve uygulama süreçlerini yöneten en önemli unsurdur. Sermaye, işletmenin finansal gücünü oluştururken; doğal kaynaklar üretimin hammaddesini sağlar. Bilgi ve teknoloji ise modern işletmeler için kritik bir rekabet avantajı sunmaktadır.

- Örneğin, dijital teknolojilerden yararlanan bir lojistik işletmesi, teslimat süreçlerini daha hızlı ve verimli hale getirerek hem maliyet avantajı sağlar hem de müşteri memnuniyetini artırır.

İşletme Türleri (Faaliyet Alanına Göre)

Faaliyet alanına göre işletmeler **üretim, hizmet ve ticaret** işletmeleri olarak üçe ayrılmaktadır.

Üretim işletmeleri fiziksel mal üretirken; hizmet işletmeleri soyut hizmetler sunmaktadır. Ticaret işletmeleri ise üretici ve tüketici arasında aracılık görevi üstlenir. Örneğin, bir otomobil fabrikası üretim işletmesidir, bir otel hizmet işletmesidir ve bir süpermarket ticaret işletmesi olarak faaliyet gösterir. Bu sınıflandırma, işletmelerin işlevsel farklılıklarını anlamak açısından önemlidir.

İşletme Türleri (Mülkiyet Yapısına Göre)

Mülkiyet yapısına göre işletmeler üç gruba ayrılır: **özel işletmeler, kamu işletmeleri ve karma işletmeler.** Özel işletmeler bireyler veya özel kuruluşlar tarafından kurulur ve kâr amacı güder. Kamu işletmeleri devletin sahipliğinde olup toplum yararını ön planda tutar. Karma işletmeler ise hem kamu hem de özel sermaye ortaklığıyla faaliyet gösterir.

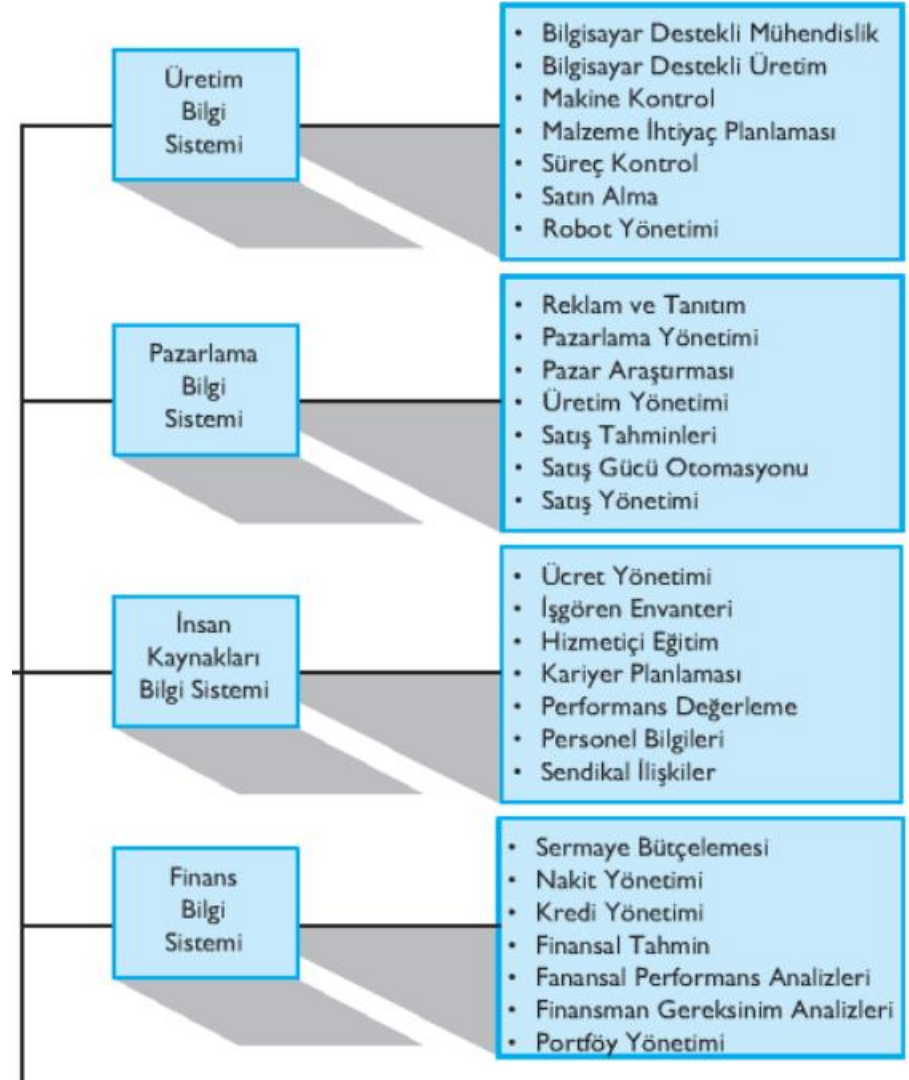
Örneğin, Arçelik özel bir işletme, PTT kamu işletmesi, Türk Telekom ise karma işletme niteliği taşımaktadır. Bu sınıflandırma, işletmelerin finansman kaynaklarını ve amaç farklılıklarını göstermesi açısından önem taşımaktadır.

İşletme Fonksiyonları

İşletmelerde faaliyetler, farklı fonksiyonların koordinasyonu ile yürütülür.

Başlıca fonksiyonlar **üretim, pazarlama, finans, insan kaynakları ve yönetimidir.**

Bu fonksiyonların uyumlu çalışması işletmenin başarısını doğrudan etkilemektedir.

İşletme Fonksiyonları

Örneğin, üretim sürecinde ortaya çıkan bir ürün, pazarlama departmanı aracılığıyla tüketiciye ulaştırılır. Finans departmanı gerekli yatırımları sağlar; insan kaynakları departmanı uygun iş gücünü seçer ve eğitir. Bu bütünleşik yapı işletmenin verimli çalışmasını mümkün kılar.

Yönetim Tanımı

Yönetim, örgütsel hedeflere ulaşmak amacıyla kaynakların planlı ve düzenli bir biçimde kullanılması sürecidir. Yönetim yalnızca teknik bir faaliyet değil, aynı zamanda insan ilişkilerini yönlendirmeyi gerektiren sosyal bir süreçtir. Bu bağlamda yönetim, hem bir bilim hem de bir sanat olarak tanımlanmaktadır.

Bilimsel yönü, belirli ilke ve yöntemlere dayanırken; sanatsal yönü, yöneticilerin sezgileri, liderlik özellikleri ve iletişim becerileriyle ortaya çıkar.

Yönetimin Özellikleri

Yönetim, evrensel bir olgudur. Okullarda, hastanelerde, fabrikalarda, kamu kurumlarında ve hatta küçük ölçekli işletmelerde dahi yönetim faaliyetleri görülmektedir.

Bu yönüyle yönetim, insan faaliyetlerinin düzenlenmesinde temel bir işlev üstlenmektedir. Ayrıca yönetim **amaç odaklıdır**; yani her yönetim faaliyeti belirli bir hedefe ulaşmayı amaçlar. Bu nedenle, yönetimin etkinliği, belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaşıldığıyla ölçülmektedir.

Etkinlik ve Verimlilik

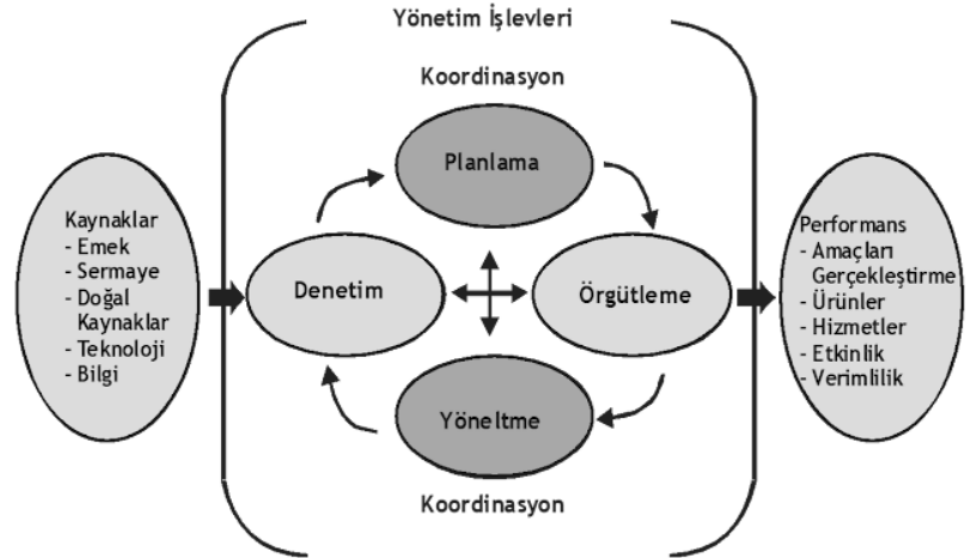
Etkinlik, doğru işin yapılmasını; verimlilik ise işin doğru yapılmasını ifade eder. Yönetimde bu iki kavramın dengeli olması, işletmelerin rekabet gücünü artırmaktadır.

Örneğin, bankacılıkta etkinlik, müşteri talebini karşılayacak uygun krediyi sunmak iken; verimlilik, bu krediyi en düşük maliyetle ve en hızlı şekilde işlemektir.

Yönetim Süreçleri

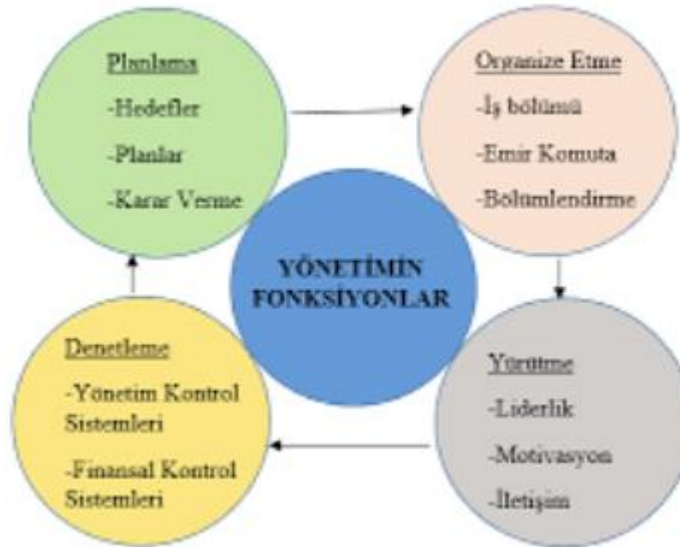
Yönetim dört temel süreçten oluşmaktadır: **planlama, örgütleme, yöneltme/liderlik ve kontrol/denetim.**

Bu süreçler birbirini tamamlayan bir döngü içinde gerçekleşir.

Yönetim Süreçleri

Planlama ile hedefler belirlenir, örgütlenme ile iş bölümü yapılır, yöneltme sürecinde çalışanlar harekete geçirilir ve kontrol aşamasında sonuçlar gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılır.

Yönetim Süreçleri - Planlama

Planlama, geleceğe yönelik amaçların ve bu amaçlara ulaşma yollarının belirlenmesi sürecidir. Planlama, işletmenin belirsizlik ortamında daha güvenli adımlar atmasını sağlamaktadır.

Örneğin, bir üretim işletmesi yıllık üretim kapasitesini planlarken pazar taleplerini, maliyetleri ve rekabet koşullarını dikkate almak durumundadır. Bu süreç, işletmenin stratejik kararlar almasına yardımcı olur.

Yönetim Süreçleri - Örgütleme

Örgütleme, işletmede yapılacak işlerin belirlenmesi, bu işlerin çalışanlara dağıtılması ve yetki-sorumluluk ilişkilerinin düzenlenmesidir. Bu süreç, işletmenin organizasyon yapısını oluşturur.

Örneğin, bir banka şubesinde müşteri hizmetleri, kredi departmanı ve operasyon birimleri ayrı ayrı sorumluluklara sahiptir. Bu yapı, işlerin sistematik ve verimli yürütülmesini sağlamaktadır.

Yönetim Süreçleri – Yöneltilme (Liderlik)

Yöneltilme, çalışanların belirlenen hedefler doğrultusunda motive edilmesini ve yönlendirilmesini ifade eder. Bu süreçte liderlik kavramı öne çıkmaktadır.

İyi bir lider, yalnızca emir veren değil, aynı zamanda çalışanları sürece katan, onların motivasyonunu artıran ve ekip ruhunu geliştiren kişidir. Liderlik, yönetimin en insani yönünü oluşturmaktadır.

Yönetim Süreçleri – Kontrol

Kontrol, işletmenin belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaştığını değerlendiren süreçtir. Sapmaların tespit edilmesi ve düzeltilmesi bu sürecin özünü oluşturur.

Örneğin, bir üretim işletmesinde kalite kontrol birimi, üretilen ürünlerin standartlara uygunluğunu denetlemektedir. Bu denetim, hem müşteri memnuniyetini sağlar hem de işletmenin itibarını korur.

Yönetimin Önemi

Yönetim, işletmelerin düzenli ve sistematik bir şekilde çalışmasını sağlamaktadır. ***Kaynakların boşa harcanmasını önleyerek etkinlik ve verimliliği artırır.***

Ayrıca, yönetim çalışanlar arasında koordinasyon sağlar, iletişim kanallarını düzenler ve işletmenin çevresel değişimlere uyumunu kolaylaştırır. Bu nedenle yönetim, işletmenin başarısının anahtar unsurudur.

İşletme ve Yönetim İlişkisi

Sonuç olarak işletme ile yönetim birbirini tamamlayan iki kavramdır. İşletme, bir organizasyonel yapı ve faaliyet alanı iken; yönetim bu yapıyı hedeflere ulaştıran süreçtir.

Bir işletmenin başarısı, yönetim faaliyetlerinin etkinliği ile doğru orantılıdır. Etkin yönetim olmadan işletmelerin süreklilik ve rekabet gücü sağlaması mümkün değildir.